

Poštovani gospodine predsedniče,

Vama je poznato da je naša zemlja vrlo prilježno potpisala čitav niz konvencija, preporuka i rezolucija Ujedinjenih nacija i drugih međunarodnih organizacija. Po broju dokumenata koje smo ratifikovali nalazimo se u svetskom vrhu. Međutim, državni organi nisu obavestavali građanke i građane i nadležne institucije sistema o pravima koja stižu po tom osnovu. Na primer, malo ko zna, naročito među sudijama, da konvencije koje je ratifikovala SFRJ važe na našoj teritoriji i da na osnovu njih sudovi mogu donositi punovažne odluke. Drugo, čitav niz zakona i zakonskih akata su pó civilizacijskom i emancipatorskom dosegu znatno ispod ovih dokumenata. To se posebno odnosi na zakone koje je naprečac usvajala "višestranačka" Skupština Republike Srbije. Treće, Jugoslavija, ni bivša ni aktuelna, nije imenovala ministarstvo za žene (nacionalni komitet ili komisiju) čiji bi zadatak bio da sistematski prati sprovođenje ratifikovanih dokumenata na našim prostorima (što je potpisujući dokumente UN bila u obavezi da uradi).

Kao pripadnice ženskih organizacija: ženskog parlamenta, ženske stranke - ŽEST, Beogradskog ženskog lobija, Feminističke grupe "Žene i društvo", Mirovnjačke grupe "Žene u crnom", SOS telefona za žene i decu žrtve nasilja, posebno smo pogođene odnosom države Jugoslavije i njenih republika prema dokumentima Ujedinjenih nacija i drugih međunarodnih organizacija koji se odnose na žene. Reč je o:

- Konvenciji UN o eliminisanju svih oblika diskriminacije žena;
- Konvenciji MOR UN br.111 o zabrani diskriminacije pri zapošljavanju i radu;
- Konvenciji MOR UN br.100 o jednakosti nagrađivanja muške i ženske radne snage;
- Konvenciji MOR UN br.156 o radnicima sa porodičnim obavezama;
- Konvenciji MOR UN br.89 o noćnom radu žena;
- Konvenciji MOR UN br.103 o zaštiti materinstva;
- Konvenciji MOR UN br.45 o zabrani rada pod zemljom za žene i dr.

Mnogo razvijenije zemlje od naše, odnosno zemlje u kojima je položaj žena neuporedivo povoljniji no kod nas, imenovale su ministarstva za žene ili nacionalne komitete s ciljem da pomognu bržu realizaciju ciljeva istaknutih u imenovanim konvencijama i preporukama UN. Prema našem uvidu ministarstva za žene ili resorne ministarke, odnosno nacionalne komitete ima većina evropskih zemalja (Francuska, Austrija, Danska, Norveška, Švedska, Španija). Ministarstva za žene su zahvaljujući ženskom pokretu učinila društveno vidljivim specifične ženske probleme: nejednakost žena u svetu rada, patrijarhalni sistem obrazovanja, diskriminatorsko ponašanje mass medija, muško nasilje nad ženama i decom u porodici, itd. To je omogućilo usmeravanje društvene energije na rešavanje ovih problema. Stvarani su ženski sindikati, menjani nastavni planovi i programi prema modelu neautoritarnog i neseksističkog vaspitanja i obrazovanja, stvorena je mreža SOS telefona i skloništa za žene i decu žrtve muškog nasilja, otvoreni su ženski studiji, izdavane feminističke novine i časopisi.

Sve inicijative ženskih organizacija da se slična tela formiraju kod nas nisu naišle na prihvatanje.

Imajući u vidu da su žene hronično iscrpljene, da vuku višestruke radne obaveze, da im radni dan traje duže od petnaest sati, da su nepriznate, omalovažavane i odsutne iz politike, da se teret ratnih teškoća i posledica prenosi upravo na njih, zahtevamo da država Jugoslavija na sistematski način stvara institucionalne pretpostavke i finansira odgovarajuće projekte kojima bi se postojeće stanje izmenilo, kao i da podstakne sličnu praksu u republikama.

Tražimo da u okviru vaše nadležnosti:

1. imenujete ministarstvo za žene čija bi delatnost bila usmerena na stvaranje uslova za ravnopravnost polova i realizovanje zahteva sadržanih u dokumentima UN;
2. da utičete da se u izbornom zakonu uvažavaju svetski standardi (preporuke Ženskog KEBS-a o učešću žena u vladinim organima i organizacijama, kao i u drugim predstavničkim telima);
3. da omogućite ženskim organizacijama uvid u predloge zakona kako bismo bile u prilici da se o predlozima izjašnjavamo.

Ođ vas kao predsednika vlade očekujemo da se svojim autoritetom i nadležnostima založite da vlast prilikom organizovanja države ima u vidu da u državi pored državljana žive i državljanke, da dakle uvažava i ženski ugao gledanja. Žene imaju različite potrebe, iskustva i zahteve, koje treba identifikovati i ostvariti.

S obzirom da ove ženske grupe deluju duže vremena (Feministička grupa "Žene i društvo" čak deset godina) i da iza nas stoje rezultati ozbiljnog rada, nadamo se da ćete s punom ozbiljnošću razmotriti naše zahteve i upriličiti susret kojim bi ti zahtevi dobili odgovarajuću javnu promociju i garanciju da će biti realizovani.

O ovom zahtevu smo obavestile i niz međunarodnih ženskih organizacija (ženski KEBS, NEWW...), kao i nevladine ženske grupe iz Italije, Francuske, Austrije, Nemačke, Danske, Engleske, itd.

Uvažavanje mišljenja žena i ženskih organizacija biće čitavom svetu prvi i siguran znak da je Jugoslavija krenula demokratskim putem. Nema demokratije bez žena.

ŽENSKI PARLAMENT

Beograd, avgust 1992